

STRES I BURN-OUT SINDROM KOD DJELATNIKA PENALNIH INSTITUCIJA

Ana Cuculić

Sažetak

U radu se govori o problematici nošenja sa stresom i sindromu "burnouta" kod djelatnika penalnih institucija. Uzroci ovim pojavama su različiti i mnogobrojni. Stres nastaje na klasičan način preopterećenjem na radnom mjestu i nedostatkom vremena, čije uzroke često treba tražiti u samoj organizaciji, nivou izobrazbe djelatnika ili jednostavno u nesigurnosti u pogledu zadataka zadanih djelatnicima. "Burnout" sindrom oblik je profesionalnog stresa kojem se posljednjih godina posvećuje sve više pažnje. "burnout" sindrom posebice je vezan uz tzv. suportivna zanimanja kao što su npr. socijalni pedagozi, njegovatelji, defektolozi-rehabilitatori, voditelji zatvorskih tretmana i drugi. "burnout" sindromu posebno su podložni oni djelatnici čiji posao je vezan uz pomaganje ljudima i koji imaju prevelika očekivanja i odviše idealiziraju svoj posao i zanimanje. Posebno osjetljivu grupu podložnu profesionalnom stresu čine djelatnici penalnih institucija. Prvenstveno se misli na voditelje zatvorskih tretmana, ali i na zatvorske čuvere. Upravo stoga i glavnina sadržaja ovog rada usmjerena je upravo na tu problematiku.

Cljučne riječi: stres, "burnout", penalne institucije

1. UVOD

Prema principima UNO-a, WHO-a, i ILO-a svaki čovjek ima pravo na sigurno radno mjesto i zdravo okruženje, koje će mu omogućiti normalan socijalni i ekonomski produktivan život.

Ovo ima poseban značaj, jer odrasli provode trećinu svog života radeći. Radom se omogućava ekonomski neovisan život, razvijanje sposobnosti, kao i ostvarivanje socijalnih kontakata. Na drugoj strani, zaposleni su često izloženi opasnim situacijama i doživljavaju stres na radnom mjestu.

Uzroci ovim pojavama su različiti i mnogobrojni. Stres nastaje na klasičan način preopterećenjem na radnom mjestu i nedostatkom vremena, čije uzroke često treba tražiti u samoj organizaciji, nivou izobrazbe djelatnika ili jednostavno u nesigurnosti u pogledu zadataka zadanih djelatnicima.

"burnout" sindrom oblik je profesionalnog stresa kojem se posljednjih godina posvećuje sve više pažnje. "burnout" sindrom posebice je vezan uz tzv. suportivna zanimanja kao što su npr. socijalni pedagozi, njegovatelji, defektolozi-rehabilitatori, voditelji zatvorskih tretmana i drugi. "burnout" sindromu posebno su podložni oni djelatnici čiji posao je vezan uz pomaganje ljudima i koji imaju

prevelika očekivanja i odviše idealiziraju svoj posao i zanimanje.

Posebno osjetljivu grupu podložnu profesionalnom stresu čine djelatnici penalnih institucija. Prvenstveno se misli na voditelje zatvorskih tretmana, ali i na zatvorske čuvere. Upravo s toga i glavnina sadržaja ovog rada usmjerena je upravo na tu problematiku.

2. STRES

U današnje vrijeme sve se više u svakodnevnoj komunikaciji koristi pojam stresa. Pod njim podrazumijevamo različite neprijatne situacije, događaje i sl., a koristi se i za označavanje nervoze, napetosti, zabrinutosti, neizvjesnosti i drugo. Moglo bi se reći da se pojam stresa koristi i za njegove uzroke ali i za njegove posljedice. Govorimo o stresnim situacijama i događajima, ali i o stanju stresa koje doživljavamo kao niz promjena u našem organizmu.

Postoji mnogo različitih definicija stresa, od kojih najveći broj pripada jednoj od tri kategorije: stres kao podražaj, stres kao reakcija ili stres kao interakcija stimulus-reakcija (Škrinjar, 1996). Tako Ulrich i suradnici (1985; prema Škrinjar, 1996)